

Derleyen FUNDA ŞENOL CANTEK
İcad Edilmiş Şehir:
Ankara

Ankara Üniversitesi Yayınevi, 2012 (1 baskı)

İletişim Yayınları 2459 • Memleket Kitapları 29

ISBN-13: 978-975-05-2173-7

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Kıvanç Koçak

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Güvenpark Anıtı'nın yapılışı (bitiş tarihi 1935)

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3

Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Derleyen FUNDA ŞENOL CANTEK

İcad Edilmiş Şehir: Ankara

İÇİNDEKİLER

Önsöz	
FUNDA ŞENOL CANTEK	9
<i>Frigler zamanında Ankara</i>	
SEVGİ GÜLALP	11
<i>Ankara'nın taşına bak: Kentsel bellek ve süreklilik üzerine</i>	
SUNA GÜVEN	21
<i>Ekolojik tahribat ve kültürel çöküş: Bir şehir yaratma projesinin iflası olarak Ankara</i>	
SUAVİ AYDIN	31
<i>Ankara'da çok dinli geçmişin izleri ve ziyaretgâhlar</i>	
ELİF EKİN AKŞİT	69
<i>Kurmaca başkentlerin imgesel inşası: Ankara'nın mekânsal siyasası üzerine kısa notlar</i>	
GÜVEN ARIF SARGIN	81
<i>Mustafa Kemal döneminde Ankara'nın imarı</i>	
BÜLENT DURU	107
<i>Jansen'in Ankarası için örnek bir "bahçe şehir" ya da siedlung: "Bahçeli Evler Yapı Kooperatifi", 1934-1939</i>	
AYKUT KANSU	125

<i>Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara'nın ticaret merkezi yapısı (1923-1933)</i>	
MEHMET TUNÇER.....	145
• <i>Bir Ankara markası: Ayhan Mağazası / Ayhan Sümer'le görüşme</i>	
Söyleşi: GÜVEN TUNÇ.....	148
• <i>"Piknik" - Tuna Caddesi, 1/A, Yenışehir / Ankara</i>	
YALÇIN ERGİR.....	162
• <i>Atatürk Bulvarı, Numara 141: Bulvar Palas</i>	
UĞUR BIRYOL.....	173
<i>Elçilere layık bir başkent: Diplomasinin mekânsal boyutları ve</i>	
<i>Ankara'nın kentsel gelişimi üzerine bir inceleme</i>	
ZEYNEP KEZER.....	183
<i>Ankara Üniversitesi'ne doğru</i>	
ALI Y. BALTACIOĞLU.....	199
<i>Cumhuriyet'in evi: Var mı, yok mu?</i>	
ŞENGÜL İNCE.....	223
• <i>Hayat</i>	
AYŞE KULIN.....	226
<i>Orada bir sokak vardır uzakta.... Bir zamanlar Yenimahalle'de</i>	
ŞÜKRAN YİĞİT.....	241
• <i>Ba / Y'ol</i>	
BIRHAN KESKİN.....	242
<i>Yeni bir başkenti yazmak:</i>	
<i>Ankara'nın edebiyatı veya edebiyatın Ankara'sı</i>	
HAKAN KAYNAR.....	245
• <i>Yenışehir'de Bir Öğle Vakti</i>	
SEVGİ SOYSAL.....	264
<i>Şehir ona yakışmadı: Ayaşlı ile Kiracıları'nda mekânlar ve kadınlar</i>	
FUNDA ŞENOL CANTEK - LEVENT CANTEK.....	283
• <i>Ankara rüzgârında kalan kızlar</i>	
ESER KÖKER.....	288
<i>1960'ların Ankara'sında sanat rüzgârı</i>	
KUDRET EMİROĞLU.....	301
<i>Mavi</i>	
TURAN TANYER.....	321

<i>Matris, kurşun kokusu ve simit...</i>	
<i>Başkent gazeteciliğinin membar: Rüzgârlı Sokak</i>	
FUNDA ŞENOL CANTEK.....	337
<i>Ankara Radyosu ve “Milletin Sesi”</i>	
MELTEM AHISKA.....	349
• <i>Ankara Radyosu’nda geçmişe yolculuk: Radyo Tiyatrosu</i>	
ÖZDEN CANKAYA.....	362
<i>Sinemalarımız</i>	
TURAN TANYER.....	381
• <i>Sinemalar, filmler, anılar...</i>	
NEJAT ULUSAY.....	396
<i>Ankara futbolu: Bazen karakter oyuncusu, bazen figüran</i>	
TANIL BORA.....	431
• <i>Gençlerbirliği</i>	
TANIL BORA.....	436
• <i>Tophane’den Boşnak Mahallesi’ne, İmalât-ı Harbiye’den</i>	
<i>Ankaragücü’ne “top”un 600 yıllık hikâyesi...</i>	
K. EMRE DEMİR.....	444
<i>Behzat Ç.: Kent, kimlik ve yerellik ekseninde bir Ankara hikâyesi</i>	
SELDA TUNCER.....	459
• <i>Behzat Ç. Ankara’dır</i>	
MURAT SEVINÇ.....	469
• <i>Her Temas İz Bırakır</i>	
EMRAH SERBES.....	477
<i>Büyükşehir Belediyesi’nde üç dönem, üç başkan</i>	
FATMA ŞULE BALCI.....	483
<i>Şarkılarda Ankara</i>	
DERYA BENGİ.....	499
• <i>Güven Parkı</i>	
CAN ARPAÇ.....	504
<i>Anlatılardan anlatıma kapattığım şehir: Ankara</i>	
BURCU ŞİMŞEK.....	507
YAZARLAR.....	520

Önsöz

FUNDA ŞENOL CANTEK

Son yıllarda Türkiye'nin çeşitli şehirleri, hatta küçük yerleşimleri üzerine çalışmalar sayıca arttı. Coğrafyanın mekâna dönüşmekte olduğunu düşündüren sevindirici bir gelişme bu. Yaşadığımız yer ile kurduğumuz ilişkinin gerek gündelik hayatımız, gerekse algı haritamız bakımından önemini yadsımak mümkün değil. Birey olarak bizi biz yapan hikâyelerden biri de yaşadığımız yer(ler)in hikâyesi çünkü. Benzer şekilde toplumların hikâyeleri de mekân kurgularına teyelleniyor.

Her şehir sakini kendi kurduğu şehirde yaşar. Ve bir şehir de farklı dönemlerde, çeşitli değişkenlere bağlı olarak yıkılıp yeniden kurulur. Yapılarıyla ve ruhuyla... Bu çalışma, çok sayıda yazarın katkısıyla, Ankara'nın başkent oluşundan önce ve sonra geçirdiği fiziksel ve söylemsel inşa süreçlerini kurumların ve insanların hikâyelerine eşlik ederek anlatan derleme bir kitap. Yazarlar bu hikâyelerle ev içlerine de giriyorlar, sınıflara da... Tribünlerde bağırıyor, türbelerde mum yakıyor, sinema koltuklarında oturuyor, daktilo başında sabahlıyorlar. Yazılarda eski zamanlardan günümüze Ankara, kurumları, iklimi, mimari biçimleri, yaşam tarzları, kültürel ve sanatsal birikimi, resmi ve sivil mimarisi, gelenekleri, inanç sistemleri, sportif etkinlikleri ve önemli kişileriyle ele alınıyor. Kitapta, bu derleme için hazırlanmış yazıların yanında, içinden Ankara geçen romanlar, anılar ve şiirlerden alıntılara da rastlayacaksınız. Yazılara, kimilerini ilk kez göreceğiniz fotoğraflar eşlik edecek.

Bir araya getirdiğimiz yazılar ile bu kitap, Ankara'ya farklı ilgi alanlarından, disiplinlerden ve zaviyelerden bakan araştırmacıların katkılarıyla oluşturulmuş çok sesli ve renkli bir çalışma oldu. O sebeple metinlerde ortak bir

üslup ve dilden söz edilemez. Her yazar, ele aldığı konunun ve kendi yazma pratiğinin yönlendirmesiyle oluşturdu metnini. Öte yandan, içinde İstanbul geçmeyen Ankara yazısı yazmak zor. Dolayısıyla, çoğu yazıda, haksız rekabetin avantajlı tarafı İstanbul da boy gösterdi.

Bu kitabın ilk baskısı, farklı bir isim ve içerikle Ankara Üniversitesi Yayınevi tarafından yapıldı. Bazı dağıtım sorunları nedeniyle kısıtlı bir okuyucu kitlesine ulaştı. İlk baskı için emek veren isimlere teşekkür borçluyum: Ankara Üniversitesi Yayınevi'nin o dönemki genel yayın yönetmeni Fatma Türe, araştırmacı-yazar Turan Tanyer, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin o dönemki hocalarından Arslan Sonat.

Ankara'yı sevenler, genelde ona sahip çıkmak ve neden sevdiklerini açıklamak zorunluluğunu hissederler ama bundan da hep rahatsız olurlar. Buradaki her yazı, yazarının Ankara'yı neden sevdiğinin uzun bir izahı gibi. Ve şehrin anlatmakla bitmeyecek hikâyeleri, köklü bir geçmişi olduğunu göstermeyi amaçlıyor. *İcad Edilmiş Şehir* adı, başkent olarak Ankara'nın kimi zaman bu köklü geçmişi, çok katmanlı kültürünü ve hikâyelerini görünmez kılan, kimi zaman da bu geçmiş içinden bir katmanı öne çıkaran ideolojik inşaya gönderme yapıyor.

Ankara, geçmişten bugüne, başkentliğin kaderinde olan, her ideolojiyle yeniden icad edilme tecrübesini yaşıyor. Kitap, hem icad edilegelen başkenti, hem de kadim uygarlıkların yeşerdiği Ankara'yı anlatıyor okura. Bu derlemedeki yazıların açtığı yeni kapılar ve uyandırdığı yeni merakların başka Ankara kitapları için heyecan yaratmasını diliyorum.